

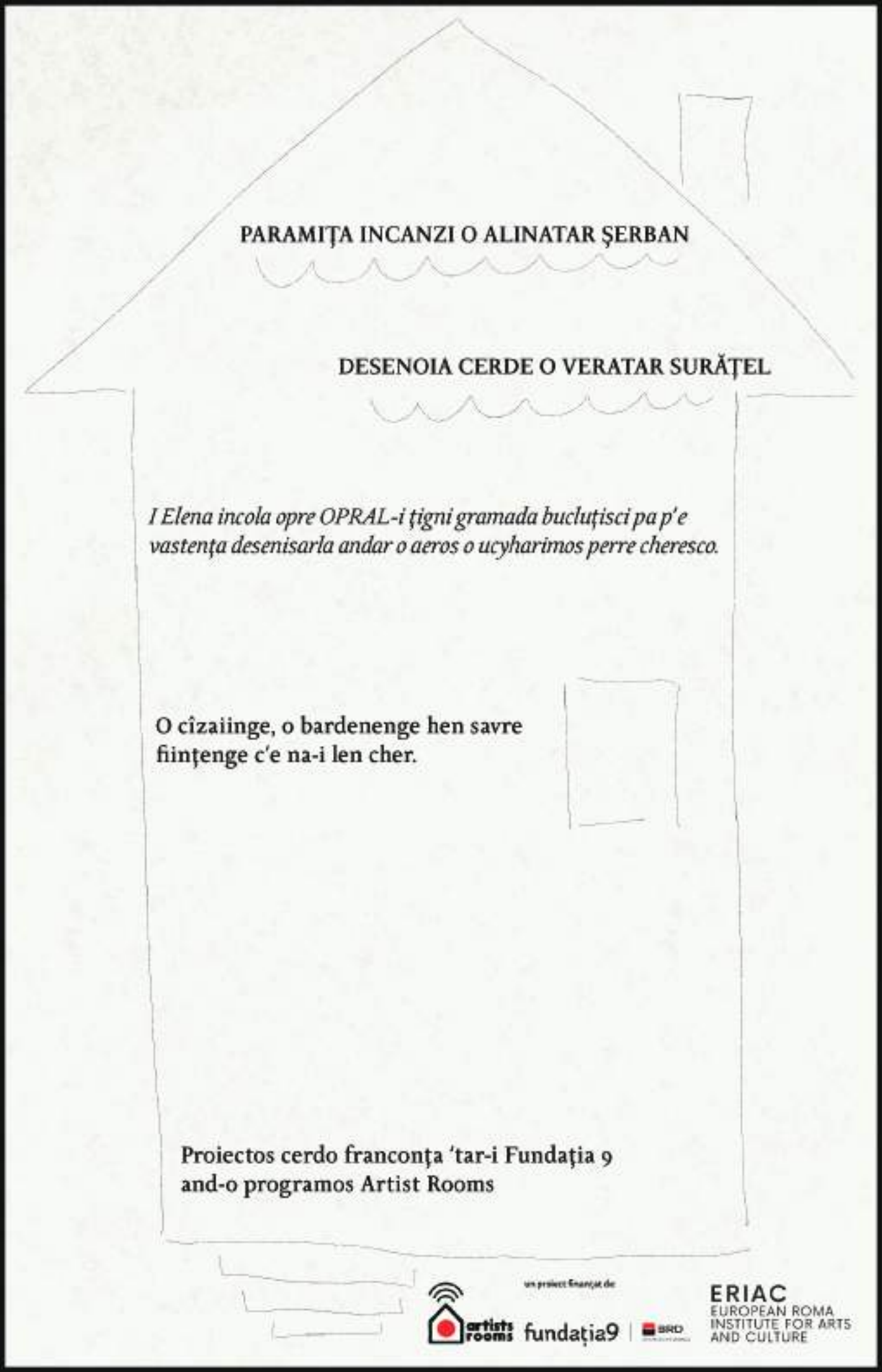
CĂTE PRINTE

Paramița incanzi o Alinatar ȘERBAN

Desenoia cerde o Veratar SURĂȚEL

*Traducyime rromanes hanumarițico o
Sorinestar Cristian Moisescu*

PARAMIȚA INCANZI O ALINATAR ȘERBAN

DESENOIA CERDE O VERATAR SURĂȚEL

*I Elena incola opre OPRAL-i țigni gramada bucluțisci pa p'e
vastența desenisarla andar o aeros o ucyharimos perre cheresco.*

O cizaiinge, o bardenenge hen savre
fințenge c'e na-i len cher.

Proiectos cerdo franconța 'tar-i Fundația 9
and-o programos Artist Rooms

un proiect finanțat de

fundația9

ERAC
EUROPEAN ROMA
INSTITUTE FOR ARTS
AND CULTURE

Cana siomas me țigni, anau' m'e gozeate cǎ and-ech iivent thasas eticetes op-o borcanoia o magyuisce, me hen m'i dai.

<HDHGGSJGGXHESKZJJSHHBDHYGTAZSYYHSHJAT!>

Ech șamatas zoralo chaines!

Aiino o buldozeros coda c'e trașala t'o 'zi lestar pa haias amaro cher sasa pa savre borcanoia phazine. M'i dai rolas, phirlas te chidel andar-o idoia pa delas trat:

"M'e țihaia, beșen-ta 'ce sineas neve!"

Trașendar, me cerziom ozuman cibor ech punctulețos. Na! Panda puo țigni, jipos ni me na mai dichom man.

Ahoiom cǎ pallar i phuu tala amende. Ozumandarla,
canatar cole buldozera chaino, ande amen athe.
Pal m'i dai vacerdas lenge:

"Cathe na-i ech 'chere' manușengo. Si melalo, dela
muș beți. Sai manușesco 'zi benirdi te beșel mașcar
o bucluța?"

Ce amende chere delas muș căpșunende. Athe na cerasa
panda magyuia, m'i dai vacerla cǎ na-i amen sosa.

Acana siom bari, resaua ji ce orsai clanta. Cana si tato o vaciti, cyel mai but benir m'o 'zi te jau m'e deasa te cerau lace iardimi. Oi dizer andar o cher c-o manusa pa linascø vaciti thoula o covorea lenge pa cada hizmeți benirim les cyel mai but.

Jasa galatasa 'tar amende, perienta bare hen țigne pa moraua me-da paš late pa inipa mucela man te dau man buzi op-o caialiti c'e si p-o covori.

**Diom m'i seama sar te cerau cipița bare
tha te pharrau len cana nachaua opral.
Pârtiaaaaa!**

I gramada o bucluțisci si cea bari po ech deri, căi avela tuce cē na-i panda than o devlesce.

Avias i mașina! Sine buuuut cyipoia c'e furlena len o diias pa sine sa șucar. Sss! Loisaraua palal, te na dichel man m'i dai. Oi na mucela man athar, zer si riscoia pa iin melaraua man. Oi anla pai duraldan. →
(Dich acathardan tar amende cē cerzola cea ech potica colatar cyicaii, huiosa po late jiiiii tele inipa ujarța te diches dacē nachela cech "c-i ocazia", dacē na nachela niech, lesa la phuiatar, ji pași paș-i zis pa si ech cyișmes othe, ama care po ech deri nana jala pa inipa lazîmi te moiisares tut c-o diias pa avela mâhnimacos cana vacerna tuce NA!

I Elena țidela o vastestar eche papușaco julte balența, pal ocolare vastestar țidela... ech șobolanos baro chaines.

Pala so loiola ech pica an p'o mui, i cyhai țidela oi puo chaines pa astarla i papușa an p'i angai.

O șobolanos hoiisola pa nașela pala late. I Elena nașela sigo, sigo.

Restas pași o thanestar cate beșela oi pa sanîr cē uhtias lestar. Zâmbisarla pa astarla te dichel ce p'i papușa-c'e captî la, cana... o șobolanos furlanîr angal late. Șauașîr te hohel les, nașena ech pal echeste, cana ech, cana ocor, dozdolai-i galata lace deaci.

I cyhaiorri bisterla sasa cibor de pharo si o deace te anel pai hen cē coda pai seas eche băiițace lacyhi bevleate. Oi furlela o pai op-o șobolanos pa sanîr cē cale hîzmețisa mardas les, ama cam dișola cē, cana restas ce leste o pai, o bal o șobolanosco cerzola șucar, sar reclamace.

I Elena traşavzola panda puo chaines pa thola i galata opral leste,

dela pirresa pa o şobolanos jala boldino opral meate echderi o galatasa ji tele.

I galata o deaci phazola.

O şobolanos, acidibore boldimandar, lela pes te naşel.

I cyhaiorri acyhola acana te ahoiol cę phagas i galata o deaci, saiasa jalas oi c-o hįzmeţi pa an saiate anlas pai. Pa... geno o pai-da andral lace! Rola, ama inipa vacerla pesce 'trebui te lacyharau o hįzmeţi, lazįmi te anau iin o pai iin i galata m'e deaci'.

I Elena incola opre, opral-o
bucluți cada, catar ași dichesă o
diias. Dela șol and-o aeros pa avela
ech grauanos baro. I Elena sii-tar
mâhnime, ronde iachența,
dichela ce p'i papușa pa
vacerla o grauanosce:

"Me na mangaua panda te avau... sar mande! Me mangaua
te avau sar late, sar savre cyhea thagaricane. Sai șucar
bala la! O cîzaia sar late nana chelna pumenge maņa."

O grauanos vacerla lace: "Sean
șucar imten cea sar isean."

O grauanos mucela la angal ech clădirea, cate sine but cîzaia
c'e si len pijamades ech felos savre pa beşena c-i pengyerea pa
dişona cea corcorricioia.

O grauanos lela pale o Elena pa thola la op-o pervazos eche
pengyereaco. Girla and-i odas pa benir la but. Dişola şucar
but o thanestar cate beşela oi.

I Elena loiisarla uimime andar i odas. Uau, si len savrendar! Dişola ech odas cate beşena cîzaia. Jala tha bastîrla op-i cocyac catar oprisarzola o curentos pa so locho! Pac, pac, pac, thardo hen mudardo. Cada va "chere". Mudardo, thardo, pac, so locho! Şunzola ech c'e ţidela p'o nach. <inssssnnnnnnnhhhh>

Op-o patos si ech cyhaiorri.
Si Mâhnime, cu Mî bari.

I Roberta - i cyhaiorri şo'deşa
hen eŧta, o numeros laco
athardan - anlatîrla o Elena cę
athe beşena saţi dea c-o
programos hen cîzaia bare hen
ţigne saiinţa oi marla pes po
ech deri. Echen andar-o cîzaia
si len manuşa c'e beşena aver
riga. On jana but drom
"chere - and-i familia".
I Roberta-da mangela but
cada hîzmeţi.

Avziis si o Robertaco ziis. I dai c-o programos saia mangela la puo
but, i puo lacyhi, sanorre vastenţa, şucare sesisa, c'e dela muş
şeceriste vanilatos... nana aviii avziis. I cyhaiorri laci - c'e si laci po
cyeacyes - si nausaii pa oi hen aver dai c-o programos parrode o
tures ande pumende. I dai şeceri-vanilatos nana bisterlas oi cę
si laco ziis, ama cidea... savre bisterde, savro diias bisterde,
sa so si bisterde.

I Elena dichela pand-ich drom c-i papușa - c'e captî la pa dela la c-i Roberta. O cyhainora dena pumen angai. I Roberta loiisarla c-i papușa julte balența, dela la-da angai pa vacerla:

"Mangaua te avau sar late, sar o cyhea c'e lena len and-i familia, te avau..."

I Elena cyhinla o pheras laco:

"Sean lacyhi hen șucar imten cea sar isean."

I Elena: Poş te aves ce amende cana mangesa! M'i dai aşi avela tuce-da dai!

I Roberta: Pal tu poş te aves cathe te naiares tut, cyhaua tut me andre cyioraldan.

I Elena: O, da! M'i dai! I galata! Tu n-aşi desa man ech galata paiisa ande late, m'e deace, phen amenge ce amende? Athe ce tute cre' cę si tumen puo but.

I Roberta: Dauas tut, ama n-aşi. Cathe na-i morro niech cyipos, chacyicos na-i mande chere.

Dichena ech echate, inglerler pa inipa zâmbisarna ech echate. "So lacyho si te-l tut prietenes!", vacerna o cyhea an pumaro gândos.

O cyhainorrea jana o domnosa c'e beșela p-i strada hen lesce țigne
radiosa. Jana echethaneste ech strada, dui pa nachena bute cherendar
bare hen țigne: cu gri, iișisa, jultesa, clădirendar verdeașasa șuci →

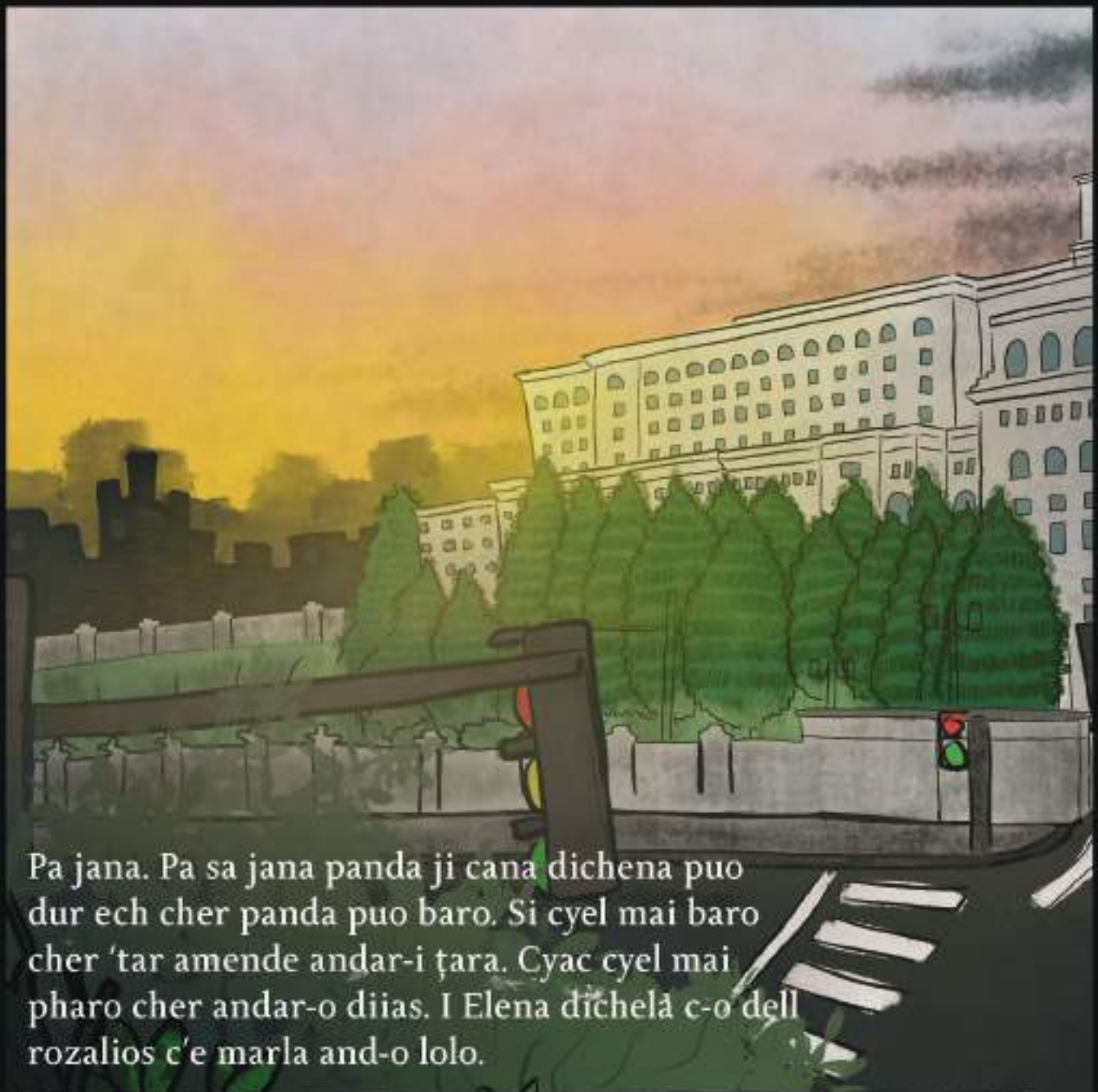
O cyhea jana p-i
strada pa șunzola:

"Na-i tumen cech francos?
Sau cech bateria? Cada
țigno radios si m'o
prietenos pa acana na-i
les panda sesi."

opral hen and-o riga, sar niște bala crețime, mansardența, balcononța, gyeamonța pherde cyhar - stratoia-stratoia, perdealența care butarla sineas curates, udarența, portența, barența hen lacatonța. O trin-da dichenă c-o but chera cyucye andar saiinde phudela i bavlal sar cana dela șol.

"Haiden amența! Ame-da trebui te arachas ech galata."

Pa jana. Pa sa jana panda ji cana dichena puo dur ech cher panda puo baro. Si cyel mai baro cher 'tar amende andar-i țara. Cyac cyel mai pharo cher andar-o diias. I Elena dîchelă c-o dell rozalios c'e marla and-o lolo.

I Elena: Cam phanzol i rat sigonde pa trebui te iiriseau chere ama... na cam iiriseauas bi te lacyharau so aradom.

O domnos Giorgi vacerla: "Orcon cerla greșeales, siom siguros cǎ t'i dai ujarla tuce chere." Me phenaua te phirras amen, te dichas, beci arachasa cech cyipos pașal cada cher baro.

And-o lumines lenge iachenge dișola caia clădirea bari pa paș late, o calpați eche changereaco baricaii chaines hen pherzi șîllarimos.

Phirrena pumen o trin jene ca te jan pašal-i
clădirea dozdolai. O Giorgi dela o cyhen po ech
patrin pa vacerla lenge:

"Te den şol lasa ca te arachas amen
puo sigo."

O domnos Giorgi phirla sigo. Mucela p'e iacha tele c-i bar pašal cada cher baro. O razes o chamesce girna andar o formes o bareace pa cerna modeloia op-o calo opral-o drom.

Jala panda puo sigo pa lela i seama c'e ozuman cana thola adîmi sigo, o modeloia o bareace-cham anna lesce gozeate sar dichelas o diian andar-o trinos, cana sinoas o' butarla mecanicos c-o trinoia.

Pa jalas andar o munteș pa nachelas pašal paia, pašal islazoia nișcenta hen bacrența, pašal stoloia cyiriclenge hen paparugenge.

P'e țigne radiosa, c'e seas paš leste and-o trinoia, and-o gares, and-o cabins o locomotivenge c'e jana curentosa sau aburonța po ech deri, savre pumare comandența, pa sar nachelas andar niște thana catar nachizola pharimasa, andar o șamatas hen andar o melaiimos, ama o' benirdi but-but.

So acyhias andar-o domnos Giorgi phirarla pesa o animos gozeate o breșendar decândarla seas mecanicos, saiiș sați o' dichela les. Ocolavrenge, o domnos Giorgi si ech manuș bi cheresco, saiiș na dichela les niech.

Ahoila acana cǎ hoiisarla les ech cyipos, c-o pirro, c-i chur, ah, ech țignorro barr girdi and-i talpa o bocancyisci c'e si cea phiraudo, cea hando.

Cana dichela, te acyhol lesco 'zi, hutavzias ech cotor baro andar-i talpa.

O Ministeros
Ocolengo Nelazîmi

Ama jala anglesce eche chureasa c'e incola avri, pa si mâhnime, panda puo mâhnime.

Ech apsi cerci, cerci, c'e astarlas pes ce lesci iach, thaudela po lesci cyham caric-i men lesci, sar p-o topoganos. Jala anglesce pa zărisarla ech cyipos pa na lela i seama, ama pala bircacy adîmea i gozi janzarla les cǎ dichas ech cyipos interesantos. Nachasas eche semnostar eche săgyetasa caric-o Ministeros Ocolengo Nelazîmi.

Jala pal-i săgyeta pa resela and-ech parcarea bari chaines, bute, bute ladența bare po saiinde si scriime țigne mesajoia: "prea but bulines", "prea cyima bulines", "neuidurde" iin but aver. Incanla i patrin pa dela șol ca te aven o cyhea-da.

And-i parcarea, o lades o bare sineas vazine opre eche mașinatar bari, verișora o buldozerala trine șerența c'e trașala t'o 'zi lestar, care cyucyarla sa and-eche mașinate bicyaii, c'e bilarla len pa cerla ech thuu thulo cea pharo, c'e hasala chaines.

O cyhailorrea loisarna uimime dozdolai pa nașena sigo caric-i bari lada saia taman vazela la opre i mașina. I Elena incola opre sigo po ech cololos o bare ladaco. An cada vaciți, dichela sar perla i eticeta laci.

Cyitisarla po ech litera:
"echcușimos -
echcușimos".

I Elena cerla pregătirea p'e deasa chere, nana jala c-i școla; mangela but cala, ama laci dai meros thola francoia rigate ca te jan aver riga catar beșena acana, ca oi te putisarel te jal c-i școla cech deri.

Țidela pes caric-o capați.

Girla and-i lada pa
arachela but galates
neve-neve hen porea
șuualenge c'e lazîmi
bilarde zer seas
len Ech cușimos sați.

"Arachom la! Oprisaren!"

Șauașîr te phirrel o capați o ladaco, ama înțepenisaias.

"Of, na! Ajutisaren man!"

I mașina astarla i lada and-o aeros lasa andre pa ujarla ca i mașina
c'e bilarla te bitirsin iin i paluii lada.

O domnos Giorgi hen i Roberta jana sigo andar
i ric c'e si palal-i maşina pa dichena şucar.

I Elena dela trat:
"Traşala m'o 'zi,
moisarau' tumen!"

Trebui te arachen catar aşi oprisarzola. O domnos Giorgi
dichela ech cocyac ţigni-ţigni, opre-opre, ce saiate o' n-aşi resela.

I Roberta vacerla lesce:
"Va, dichau' la."

I Roberta incola opre
sigo po lesce phice
pa resela paș-i cocycac.

Bastîrla po late. Chacy.
Dichela cǎ n-as ech
cocycac po cyeacyes! Seas
ech țigno than cate
lazîmi te cyhis ech
cyipa sar ech ciia saii.
O Robertaco ilo marla
pes sigo chaines,
sar cana finnadi
an laco hîrtanos.

I Elena dela trat:
"Trașala m'ò 'zi,
moiisarau' tumen!"

I Roberta loiisarla
dozdolai, caric tele,
thola p'e vasta po p'o
mui pa inipa mucela
len tele, 'ce cea si
sicii, caric-o jeabes.
Arachela ech agrafi.

Pași niechderi oi na phandela p'e bala, ama meros vacerna lace te
astarel len lacyharde "șucar", te si te aven colendar c'e becima ași
avena părințoia. Ama siguros on nana cam mangen eche cyhea
balașata, sar vacerna lace o dea c'e si c-o programos.

Incanla i agrafi andar p'i jeaba. Șauașîr te douruturul la. Si pharo,
ama na vargișîr. Douruturla la, deși cușela p'e naia. Bastîrla andre
sigo i agrafi an coda than cate seas lazîmi te-l i cocycac. I mașina
oprisola de-tot.

Echethaneste incanna o Elena andar-i lada.

Echethaneste
arachena
savrendar an
coiner lades!

Bocancyea, but culores len, ama so si cyeacyes, n-as len sa codea culorea
iin eche pirresce iin ocolaresce, ama neve, bateries o țigne radiosce.
Restas o grauanos-da pa sevendiler savre pa chelde bucuriatar!

Bocancyea

bateries

Pala so nachle breşa,
o trin jene cerde o
Ministeros Ocolengo
Lazîmi, cate niech
manuş, niech fiinţa na
muczola foro ech
"chere" lacyho.

Cate o "chere"
ocona hen o
changerea cyucye
sine folosime te
ceren o lacyhimos
o manuşengo hen
o fiinţengo.

Cîzaiinţa c'è
chelna pumenge
savre cîzaiinţa, c'è
jana c-i şcola pa orsau
linai astarzona panda
concursoia dimasce
buzi op-o caialîţea c'è
sine op-o covorea
pherde cipiţea bare
sapuiisce.

Pârtiaaaaa!

I paramița incias andar niște hîzmețea c'e pasaine